

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 juli 2002

WETSONTWERP

tot wijziging van de artikelen 378 en 410 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot de handelingen verricht in het kader van het ouderlijk gezag waarvoor de machtiging van de vrederechter vereist is

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEER **BOURGEOIS**

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 2. — Artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek wordt opgeheven.».

VERANTWOORDING

Wij zijn van oordeel dat ouders met betrekking tot het beheer van goederen nooit om een machtiging zouden moeten vragen. Dit is immers een te verregaande bevoegding.

Voorgaand document :

Doc 50 **1772/ (2001/2002) :**

001 : Ontwerp overgezonden door de Senaat.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 juillet 2002

PROJET DE LOI

modifiant les articles 378 et 410 du Code civil, en ce qui concerne les actes accomplis dans le cadre de l'autorité parentale et requérant l'autorisation du juge de paix

AMENDEMENTS

N° 1 DE M. **BOURGEOIS**

Art. 2

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 2. — L'article 378 du Code civil est abrogé. »

JUSTIFICATION

Nous estimons que les parents ne devraient jamais être obligés de demander une autorisation lorsqu'il s'agit de la gestion des biens de leurs enfants. Un tel empiètement sur les prérogatives parentales nous paraît en effet abusif.

Document précédent :

Doc 50 **1772/ (2001/2002) :**

001 : Projet transmis par le Sénat.

Onze stelling vertolkt de visie van de notarissen zoals die werd geformuleerd in de hoorzitting in de Kamercommissie voor de Justitie naar aanleiding van de nieuwe voogdijwet (DOC 50 0576/009).

Wij menen dat een te verregaande betutteling van de ouders niet alleen een onnodige werklast betekent voor de vrederechters, maar bovendien niet van aard is om het ouderlijk verantwoordelijkheidsgevoel aan te wakkeren.

De rechten van de minderjarige zijn voldoende beschermd door artikel 379 eerste lid BW dat bepaalt dat de ouders rekening en verantwoording verschuldigd zijn over hun beheer aan hun kind als dat meerderjarig is geworden.

Wij opteren voor een resolute afschaffing van artikel 378 BW. Dit houdt in dat de ouders nooit machtiging moeten vragen, noch in de hypothese dat het ouderlijk gezag wordt uitgeoefend door beide ouders, noch in de hypothese dat slechts één ouder belast is met het ouderlijk gezag.

Wanneer ouders het niet eens zijn over één van de handelingen opgesomd in artikel 410 BW, beslist de jeugdrechtbank overeenkomstig artikel 373, derde lid BW.

In de hypothese dat één ouder belast is met het ouderlijk gezag, bijvoorbeeld na echtscheiding, heeft de andere ouder een controlerecht en een vorderingsrecht bij de jeugdrechter (art. 374, vierde lid BW).

De wetgever heeft dus een «checks and balances» systeem ingebouwd, waardoor ouders elkaar kunnen aanvullen of controleren. Bovendien is er de toegang tot de jeugdrechtbank. Een machtiging door de vrederechter is dus niet raadzaam.

Wij vinden dat er ook geen machtiging is vereist wanneer er nog slechts één ouder overblijft, bijvoorbeeld omdat de andere ouder overleden is, of wanneer de afstamming slechts ten opzichte van één ouder vaststaat.

Dat is een logische consequentie van de adoptie van de wetgever om de voogdij nog slechts te laten openvallen wanneer een minderjarige geen ouders meer heeft: de wetgever heeft gemeend volheid van bevoegdheid te kunnen toekennen aan de enig overblijvende ouder. Het is dan ook logisch om van die ouder geen verdere machtigingen te vragen. Deze ouder heeft evident dezelfde verplichting tot verantwoording ten opzichte van zijn meerderjarig geworden kind.

La position que nous défendons est conforme à celle exposée par les notaires au cours de l'audition organisée au sein de la commission de la Justice de la Chambre lors de l'examen du projet dont est issue la loi modifiant diverses dispositions légales en matière de tutelle des mineurs (DOC 50 0576/009).

Une mise sous tutelle excessive des parents entraîne un surcroît de travail inutile pour les juges de paix et n'est en outre pas de nature à inciter les parents à assumer leurs responsabilités.

Les droits du mineur sont suffisamment protégés par l'article 379, alinéa 1er, du Code civil, qui dispose que les parents sont comptables de leur gestion envers leur enfant devenu majeur.

Nous optons résolument pour l'abrogation de l'article 378 du Code civil, ce qui implique que les parents ne devront jamais demander d'autorisation, que l'autorité parentale soit exercée par les deux parents ou par un seul.

Lorsque les parents ne peuvent se mettre d'accord sur l'un des actes énumérés à l'article 410 du Code civil, le tribunal de la jeunesse statue conformément à l'article 373, alinéa 3, du Code civil.

Lorsqu'un seul des parents est investi de l'autorité parentale, par exemple après un divorce, l'autre dispose d'un droit de contrôle et peut saisir le tribunal de la jeunesse (art. 374, alinéa 4, du Code civil).

Le législateur a donc prévu un système équilibré de contrôle mutuel, qui permet aux parents de se compléter et leur confère un droit de regard sur ce que fait l'autre. Ils ont en outre toujours la possibilité de saisir le tribunal de la jeunesse. Il ne nous paraît dès lors pas opportun d'imposer en outre l'obtention d'une autorisation du juge de paix.

Une autorisation n'est, du reste, pas non plus requise lorsqu'il ne reste qu'un parent, par exemple parce que l'autre est décédé, ou lorsque la filiation n'est établie qu'à l'égard d'un seul parent.

Il s'agit là d'une conséquence logique du choix qu'a fait le législateur de ne plus ouvrir la tutelle que lorsque le mineur n'a plus de parent : le législateur a estimé qu'il pouvait accorder la plénitude de compétences au parent survivant. Il est dès lors logique que ce parent ne doive plus demander aucune autorisation. Il va sans dire que ce parent sera, lui aussi, comptable de sa gestion envers son enfant devenu majeur.

Nr. 2 VAN DE HEER **BOURGEOIS**
(In bijkomende orde)

Art. 2

Het punt B) weglaten.

VERANTWOORDING

Het is overbodig een hele cascade van territoriaal bevoegde rechters te bepalen. Het volstaat te verwijzen naar de vrede-rechter van de woonplaats van de minderjarige, en bij gebrek daaraan, van zijn verblijfplaats.

Het zal in de praktijk immers niet vaak voorvallen dat een minderjarige noch een woonplaats noch een verblijfplaats heeft in België en er toch een machtiging in België is vereist. Indien dit zich *per impossibile* toch zou voordoen, kan er nog altijd een woonplaats worden gekozen in België.

Ook met betrekking tot de voorgedij wordt er alleen verwezen naar de woonplaats of naar de verblijfplaats van de minderjarige (art. 627, 1° Gerechtelijk Wetboek).

Om redenen van coherentie stellen wij dan ook voor ons tot die aanknopingspunten te beperken.

Wij stellen bovendien voor om de bepaling van de territoriale bevoegdheid in te schrijven in het Gerechtelijk Wetboek (zie het volgend amendement), waar procedureregels thuishoren.

Een opsplitsing van materieel recht en formeel recht en de integratie ervan respectievelijk in het Burgerlijk en het Gerechtelijk Wetboek voorkomt een verdere verkokering van ons recht.

Op die manier kan punt B) van het voorgestelde artikel 2 volledig worden geschrapt.

Nr. 3 VAN DE HEER **BOURGEOIS**
(In bijkomende orde)

Art. 4 (*nieuw*)

Een artikel 4 invoegen, luidend als volgt:

«Art. 4. — In artikel 627 van het Gerechtelijk Wetboek wordt een punt 1°bis ingevoegd luidend als volgt:

«1°bis. de rechter van de woonplaats van de minderjarige of bij ontstentenis daarvan, van zijn verblijfplaats, wanneer het gaat om een vordering gesteund op artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek».».

VERANTWOORDING

Gevolg van het vorig amendement.

N° 2 DE M. **BOURGEOIS**
(En ordre subsidiaire)

Art. 2

Supprimer le point B).

JUSTIFICATION

Il est superflu de prévoir toute une cascade de juges territorialement compétents. Il suffit de faire référence au juge de paix du domicile du mineur et, à défaut, au juge de paix de sa résidence.

Il n'arrivera en effet pas souvent, dans la pratique, qu'un mineur n'ait pas de domicile ni de résidence en Belgique et qu'une autorisation soit malgré tout requise. Si, par impossible, tel était tout de même le cas, il lui serait toujours possible d'élire domicile en Belgique.

Il est aussi uniquement fait référence au domicile ou à la résidence du mineur en ce qui concerne la tutelle (article 627 du Code judiciaire).

Pour des raisons de cohérence, nous proposons dès lors de nous borner à ces points de référence.

Nous proposons en outre d'inscrire la définition de la compétence territoriale dans le Code judiciaire (voir l'amendement suivant), dans lequel les règles de procédure ont leur place.

Une scission des droits matériel et formel et leur intégration respective dans le Code civil et dans le Code judiciaire permet d'éviter un cloisonnement plus poussé de notre droit.

Il est ainsi possible de supprimer le point B) de l'article 2.

N° 3 DE M. **BOURGEOIS**
(en ordre subsidiaire)

Art. 4 (*nouveau*)

Insérer un article 4, libellé comme suit :

« Art. 4. — Dans l'article 627 du Code judiciaire, il est inséré un 1°bis, libellé comme suit :

« 1°bis. le juge du domicile ou, à défaut, de la résidence du mineur, lorsqu'il s'agit d'une demande fondée sur l'article 378 du Code civil ». »

JUSTIFICATION :

Corollaire de l'amendement précédent.

Procedure hoort thuis in het Gerechtelijk Wetboek en niet in het Burgerlijk Wetboek.

Naar analogie met de voogdij wordt bovendien alleen verwezen naar de rechter van de woonplaats en bij gebrek daaraan naar de verblijfplaats van de minderjarige.

Nr. 4 VAN DE HEER BOURGEOIS
(In bijkomende orde)

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 2. — Het tweede lid van artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek wordt opgeheven.».

VERANTWOORDING

De procedure zoals omschreven in artikel 378 BW is loodzwaar: beide ouders moeten immers noodzakelijk partij zijn in het geding.

Gelet op het tweede lid van artikel 376 BW lijkt het overbodig dat beide ouders worden opgeroepen en partij worden in het geding.

Nr. 5 VAN DE HEER BOURGEOIS
(In bijkomende orde)

Art. 2

Het punt C) weglaten.

VERANTWOORDING

Voor de verantwoording volstaat het te verwijzen naar het vorig amendement.

Nr. 6 VAN DE HEER BOURGEOIS
(In bijkomende orde)

Art. 2

In D) in de voorgestelde § 2, de laatste zin schrappen.

VERANTWOORDING

Wanneer de rechtbank ten gronde vreest voor een belangenconflict tussen een minderjarige en zijn ouder(s) kan beter toepassing worden gemaakt van lid 3 van artikel 379 BW.

La procédure relève du Code judiciaire et non du Code civil.

Par analogie avec la tutelle, il est en outre fait référence uniquement au juge du domicile et, à défaut, de la résidence du mineur.

N° 4 DE M. BOURGEOIS
(en ordre subsidiaire)

Art. 2

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 2.— L'article 378, alinéa 2, du Code civil est abrogé. »

JUSTIFICATION :

La procédure décrite à l'article 378 du Code civil est fort lourde, les deux parents devant en effet nécessairement être parties à la cause.

Vu l'article 376, alinéa 2, du Code civil, il semble superflu de convoquer les deux parents et qu'ils soient parties à la cause.

N° 5 DE M. BOURGEOIS
(en ordre subsidiaire)

Art. 2

Supprimer le point C)

JUSTIFICATION :

Voir la justification de l'amendement précédent.

N° 6 DE M. BOURGEOIS
(en ordre subsidiaire)

Art. 2

Au point D), dans le § 2 proposé, supprimer la dernière phrase.

JUSTIFICATION

Lorsque la juridiction de fond craint la survenance d'un conflit d'intérêts entre un mineur d'âge et son ou ses parents, il est préférable d'appliquer l'alinéa 3 de l'article 379 du Code civil.

Nr. 7 VAN DE HEER **BOURGEOIS**

Art. 3

Het punt A) weglaten.

VERANTWOORDING

Het is verantwoord de voogd aan een strenger regime te onderwerpen dan de ouder.

Omwille van het parallellisme met de voorlopige bewindvoerder (art. 488*bis*, f) § 3, a)) is het beter de oorspronkelijke tekst van artikel 410, 7°, te behouden.

Nr. 8 VAN DE HEER **BOURGEOIS**

Art. 3

Het punt B) vervangen als volgt:

«B) In artikel 410 wordt punt 10° vervangen als volgt:

«10° te berusten in een vordering betreffende onroerende rechten». ».

VERANTWOORDING

Parallellisme met artikel 488*bis*, f) § 3, d).

Geert BOURGEOIS (VU-ID)

N° 7 DE M. **BOURGEOIS**

Art. 3

Dans l'article proposé, supprimer le littera A).

JUSTIFICATION

Il est justifié de soumettre le tuteur à un régime plus strict que celui appliqué au parent.

En raison du parallélisme avec l'administrateur provisoire (art. 488*bis*, f), § 3, a)), il est préférable de garder le texte original de l'art. 410, 7°.

N° 8 DE M. **BOURGEOIS**

Art. 3

Dans l'article proposé, remplacer le littera B) par le texte suivant :

« B) le 10° de l'article 410 est remplacé par le texte suivant :

« 10° acquiescer à une demande relative à des droits immobiliers ». ».

JUSTIFICATION

Parallélisme avec l'art. 488*bis*, f), § 3, d).